

els premis literaris, encara

crònica

La polèmica sobre la conveniència de mantenir o reduir la diversitat de premis literaris és, en certa manera, la cíclica cançó enfadada que ningú no sap ben bé com acabar. El fet és que aquests darrers temps Girona ha estat la protagonista d'aquesta mena de virtut nacional. Per uns dies, l'estira i arronsa que ha presidit els Premis Bertrana —per posar un exemple— ha merescut gairebé tanta atenció periodística com les vicissituds del Figueres o el Palamós. Però a banda la complexitat político-econòmica del cas, el debat ja ha estat servit. Si Antoni Puigverd afirmava, des de les planes d'«El Punt» que «...el problema dels premis gironins és que han desaparegut les condicions que els varen fer existir», un altre empordanès, Vicenç Pagès (1), afirmava des de l'«Avui» que «...l'elevat nombre de premis impedeix actualment la desitjable funció de sedàs». Hi ha, doncs, inflació de guardons,

concursos i convocatòries a les comarques de Girona? I tant si convenim que sí com que no, ¿quin és el seu paper en la dinamització de l'activitat literària?

Des dels més matiners, a trenç de primavera, com els de «Recull», fins als més tardans, com els celebrats a Cassà a mitjan novembre, són set els premis literaris instituïts a la nostra geografia local. Els més veterans, atorgats per la revista blanenca, enguany han assolit la 27a edició. Els premis «Recull» són, a més, els que abasten un ventall més ample de gèneres (assaig, poesia, narració, teatre, retrat literari...), mentre que els més recents, els dedicats a la memòria de Mercè Bayona, a les Planes d'Hostoles, inclouen la dotació més alta dels premis de poesia concedits a les nostres comarques (mig milió), àdhuc per damunt de l'atorgada als Premis Literaris de Girona.

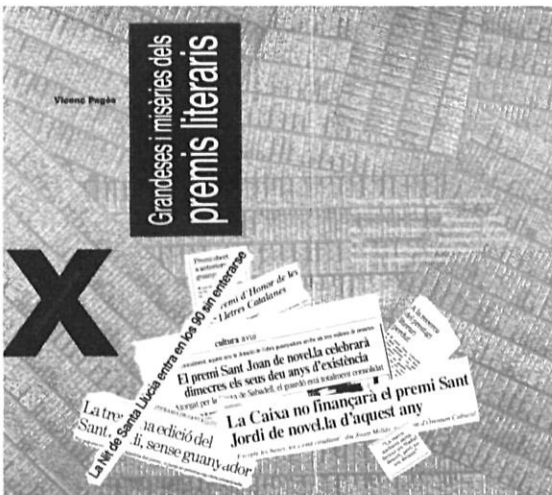
Dins el rànquing de continuïtat, a poca distància dels convocats per «Recull», hi ha els Premis Ciutat d'Olot, que en les modalitats de poesia i narració han celebrat la 25a edició. En sis dels set cartells literaris hi és present el gènere poètic —l'excepció és el «Just Casero», dedicat exclusivament a obra narrativa. Aquesta, al seu torn, consta en altres sis convocatòries, restant-ne al marge els Premis Literaris de Cadaqués, instituïts a la memòria de Rosa Leveroni. Els premis de la «Colla Cassanenca», que darrerament es concedien només a obra narrativa, han inclòs enguany, entre altres, el premi «Xavier Carbó» de poesia, atès que se celebraven sota els auspicis de les itinerants festes

En aquesta pàgina i la següent, imatges de la concessió dels premis Ciutat d'Olot.

populars de Cultura «Pompeu Fabra», i n'era, doncs, Cassà l'amfitriona.

Tanmateix, són els Premis Literaris de Girona, sobretot en les modalitats de novel·la, poesia i assaig, els que per la importància de llurs dotacions i la repercussió que obtenen, centren l'atenció d'escriptors, periodistes i hipotètics lectors. A la darrera convocatòria, hi han concorregut 103 treballs, quantitat només superada en la recepció de 1989. Però les serioses dificultats econòmiques per les quals passa el Patronat que gestiona els premis —es parla d'un dèficit de 2 milions— junt amb la polèmica suscitada entre alguns membres de les institucions representades— han afegit nous elements al debat. A vigílies de la concessió dels premis, la directora-gerent, Natàlia Molero, apuntava la necessitat d'un cop de timó i es planyia de la lentitud del Patronat-Fundació a l'hora de prendre decisions (cal fer avinent que

l'Ajuntament de Girona i la Diputació hi són representats). En la mateixa línia, el president, Ricard Masó, plantejava, en l'acte de lliurament, la necessitat d'adequar els premis al context socio-cultural d'avui, en resposta a la nova dinàmica de novel·listes i lectors, i insinuava dos canvis: la possibilitat de premiar obres ja publicades i l'establiment d'una mena de votació popular que no exclouria la participació d'un jurat que seria qui tindria la darrera

paraula. Tot plegat, per a l'any 92, en què el Premi Bertrana complirà les seves noces de plata.

Es tornava a reprendre la polèmica als mitjans de comunicació; una editorial d'«El Punt» (1 d'octubre) acusava els organitzadors dels Premis Literaris de Girona de «... improvisació, desorganització i confusió», mentre que urgia Ricard Masó a concretar aviat les seves propostes. L'endemà, l'alcalde de Girona oferiria la proposta de l'Ajuntament consistent a aportar 10 milions anuals als Premis Bertrana tot remarcant la voluntat de no municipalitzar-los. Parlava, a més, d'un «tap històric, amb noms i cognoms», en al·lusió a Ricard Masó, que s'afanyà a replicar que el tap històric podia ser qui no havia dotat els premis com calia. L'editorial d'«El Punt» del 4 d'octubre reprenia el to de crítica contundent en atribuir a l'organització dels Premis la responsabilitat d'un «desastre controlat» que podia menar a llur desaparició. Alhora, Francesc Ferrer, membre del Patronat, feia pública la seva demanda de dimissió a Ricard Masó. S'entrava en el cercle de les rèpliques i contrarèpliques.

El nou punt d'inflexió, el marca Antoni Puigverd amb l'article «Un funeral per al Bertrana», en què proposa, entre altres coses, enterrar el Premi, que considera obsolet i supletori del que hauria de ser una política cultural sòlida per part de les institucions, les quals, a criteri seu, busquen més l'efecte

d'aparador que l'eficiència en aquest camp. Puigverd hi proposa que s'incentivin, a canvi, beques de creació i estudi, que es promogui una infraestructura editorial gironina i que es difongui el coneixement dels nostres modernistes. La crítica de Puigverd és contestada, pocs dies després, per dos membres fundadors del Premi Bertrana (Lluís Pla i Carles Batlle) amb un altre article a «El Punt» («Una Girona d'enveges i capelletes»), en què es mostren «confosos, decebuts i indignats» per la polèmica. Rebutgen les acusacions fetes a l'organització i acusen l'alcalde Nadal, el senador Ferrer i l'escriptor Puigverd de pretendre desprestigiar els Premis. Al seu torn, reclamen la independència de la Fundació respecte de les institucions presents al Patronat.

L'exemple de la crisi dels Premis Literaris de Girona pot ser simptomàtic. Fins a quin punt és encara vigent aquella «cultura de peatge» a què es referia Joan Triadú força anys enrera? Quins haurien de ser els circuits de creació i difusió de la nostra literatura en una situació normal? On comença i on acaba la participació institucional? És positiu que en un context com el nostre la filologia i la literatura congruïn focs i passions?

El 92 segur que no té la resposta.

JORDI PLA

(1) Vicenç Pagès ha publicat darrerament, *Grandeses i misèries dels premis literaris*, a Llibres de l'Índex, Barcelona, 1991.